

INFORMATIEBROCHURE

PROJECT ZONNENCENTRALE SPORTHAL HOUTKWARTIER

Toelichting op de financiële zaken ten behoeve van participatie

Energie uit eigen stad

Doe je mee?

Wil je zonnepanelen - maar niet op je eigen dak?
Dan is het burgerinitiatief Zon op Leiden iets voor jou!

Zon op Leiden Coöperatie U.A.

Postadres 3e Binnenvestgracht 23E
2312 NR LEIDEN

info@zonopleiden.nl

www.zonopleiden.nl

Inschrijving KvK: 67085105

BTW nummer: 856823879 B01

Bankrekening: NL48 RABO 0315392266 t.n.v. Zon op Leiden Coöperatie U.A.

datum: 17 augustus 2018

Let op!

**Geen AFM-toezicht.
Geen prospectusplicht.**

Let op! U belegt buiten AFM-toezicht. Geen prospectusplicht voor deze activiteit.

INHOUD

LEESWIJZER

1 AANBOD

2 SPELREGELS

3 PROJECT

4 FINANCIËEL OVERZICHT

5 RISICO'S

6 MELDING AFM

7 FISCALE ASPECTEN

8 COÖPERATIE ZON OP LEIDEN

9 PARTNERS & PARTIJEN

LEESWIJZER

Zon op Leiden is een burgerinitiatief met als doel: het opwekken van zonne-energie in de stad, samen met bewoners van de stad.

Het idee is eenvoudig: stadsbewoners investeren samen in zonnepanelen op grote daken in Leiden. Samen vormen ze een coöperatie en zijn ze eigenaar van de zonne-installatie. Deze Leidse duurzame energie is niet alleen schoon, maar is ook nog eens winstgevend. Deelnemers profiteren namelijk van een verlaagd tarief op de energiebelasting en delen in de opbrengsten uit de verkoop van de zonnestroom. Zo verdienen ze de investering in 7-8 jaar weer terug.

Deze brochure gaat over het eerste project van Zon op Leiden: **Zonnecentrale Sporthal Houtkwartier**.

Bewoners van Leiden zijn uitgenodigd om mee te investeren in dit project. Dit kan door middel van de aanschaf van certificaten. Hoe het allemaal precies werkt lichten we in deze brochure toe.

In deze tekst gaan we in op de zakelijke, financiële informatie om deel te kunnen nemen in het project. Er zijn daarnaast honderd andere redenen om mee te doen: we wekken samen duurzame energie op, verduurzamen onze eigen stad en daarbij is het ook nog eens leuk om dat samen met andere stadsbewoners te doen. Voor velen zijn deze andere redenen zelfs doorslaggevend. Tegelijk goed om ook bij de financiële kant stil te staan. We doen immers samen een grote investering!

We hebben ons best gedaan om de informatie zo helder mogelijk weer te geven. Mocht je nog vragen hebben, neem vooral contact met ons op: info@zonopleiden.nl of kijk op onze website www.zonopleiden.nl

Het bestuur en kernteam van Zon op Leiden:

Jeroen Schrama (voorzitter), Anne Marieke Schwencke (penningmeester), Jaap Stokking (secretaris)
Alfons Ramb (projectbegeleider namens Zon op Nederland)
Blïde Duk, Wilma Nijborgh (kernteamleden)

1 HET AANBOD

Zon op Leiden

Energie uit eigen stad

Hoe werkt het?

Investeer mee in een zonnedak

Verlaag je energierekening en deel in de stroomverkoop

Spelregels

Als bewoner van Leiden kun je mee investeren in het project **Zonnecentrale Sporthal Houtkwartier** en daarmee bijdragen aan een duurzamer Leiden:

Dat dit ook het overheidsbeleid voor een duurzame toekomst is blijkt uit het belastingvoordeel voor zonne-energie en de samenwerking die gestimuleerd wordt met de zogenaamde postcoderoosregeling.

Je kunt deelnemen in het project door lid te worden van Zon op Leiden en je in te schrijven voor één of meer certificaten. Het certificaat geeft recht op: (1) een deel van de opbrengsten van de coöperatie (met name uit de verkoop van de zonnestroom), (2) een korting op de energielasting. We maken gebruik van de zogenaamde postcoderoosregeling. Er zijn een aantal spelregels. Hoe dat precies werkt lees je in paragraaf 2, Spelregels.

Aantal certificaten: 512

Het project bestaat uit **504** zonnepanelen waarmee jaarlijks naar verwachting 128.000 kWh duurzame stroom wordt geproduceerd. Zon op Leiden geeft **512 certificaten** uit, zodat elk certificaat gemiddeld 250 kWh per jaar opbrengt.

Prijs per certificaat: 300 euro

De prijs van een certificaat is vastgesteld op **300 euro**. Daarnaast geef je ook een voorschot van 63 euro voor de BTW die later weer wordt terugbetaald.

Looptijd

De minimale looptijd van het project is 15 jaar.

Verwachte terugverdientijd: 7-8 jaar

Je verdient de investering op twee manieren terug:

1. Een lagere energierekening: je ontvangt een korting op de energiebelasting voor je stroomaandeel. Dit deel wordt via je energierekening verrekend door je eigen energieleverancier. Voor elke kWh 'eigen' zonnestroom spaar je 12,65 cent uit (2018)¹, ofwel **32** euro per certificaat. Dit is mogelijk omdat we gebruik maken van de zogenaamde postcoderoosregeling.
2. Jouw deel van de opbrengsten uit de coöperatie: de coöperatie verkoopt de zonnestroom van alle zonnepanelen voor ongeveer 5 cent per kWh aan energieleverancier Greenchoice en verdeelt de opbrengst na aftrek van kosten onder de deelnemers. Daarnaast krijgt de coöperatie een extra vergoeding als je klant bent bij Greenchoice, een zogenaamde margevergoeding. Dit levert je per jaar ongeveer 8 euro per certificaat op.

In totaal levert een certificaat ongeveer 40 euro per jaar op. De investering is daarmee naar verwachting in 7-8 jaar terugverdiend. Zie een verdere specificatie in paragraaf 4, Financieel overzicht.

De werkelijke terugverdientijd kan hoger of lager uitvallen. Dit is onder andere afhankelijk van jaarlijkse opbrengsten uit de verkoop van de zonnestroom. In een extra zonnig jaar wekken we meer stroom op. In dat geval verdienen we meer dan in een bewolkt jaar en is ook het belastingvoordeel hoger. Daarnaast hebben we met een aantal onzekerheden en risico's te maken. Zie verder in paragraaf 5, Risico's.

Samenvatting: per certificaat (gemiddeld 250 kWh per jaar)

Enmalige investering	300 euro + 63 euro BTW per certificaat De BTW (21%) krijg je na de teruggaaf van de belastingdienst van ons terug.
Voordeel voor de deelnemer:	
Een lagere energierekening: korting energiebelasting	32 euro
Jaarlijkse uitkering door de coöperatie: opbrengsten uit de stroomverkoop, na aftrek van kosten	8 euro
Totaal voordeel per jaar	40 euro
Totaal voordeel na 15 jaar	600 euro
Totale winst na 15 jaar	300 euro
Verwachte terugverdientijd	7-8 jaar

¹ Belastingdienst Tabellen tarieven milieubelastingen: € 0,10458 per kWh (2018) + 21% BTW.

Procedure aanbod

De inschrijvers op de eerste 512 certificaten krijgen **op 17 augustus 2018** een aanbod om definitief deelnemer te worden en hebben tot 9 september de tijd om het aanbod te accepteren.

Als er na 9 september nog certificaten over zijn dan schrijven wij de volgende geïnteresseerden op de wachtlijst aan. Het project gaat definitief door zodra er voldoende deelnemers zijn en we de vereiste beschikking binnen hebben om gebruik te mogen maken van de ‘postcoderoosregeling’.

Als alle inschrijvingen rond zijn en het geld van alle deelnemers binnen is, dan geven we opdracht tot plaatsing van de zonnepanelen.

De participatieovereenkomst en andere officiële documenten voor deelname vind je op onze website www.zonopleiden.nl. Daar vind je ook uitgebreidere informatie voor het inschrijven.

2 SPELREGELS

We maken gebruik van de zogenaamde ‘postcoderoosregeling’ of formeel: de “Regeling verlaagd tarief voor collectieve opwek”. Deze landelijke regeling is per januari 2014 van kracht geworden en is bedoeld om duurzame energieopwekking van en door burgerinitiatieven te stimuleren. Op meer dan 150 locaties in Nederland wordt deze regeling toegepast. Woon je in de buurt van een zonne-installatie en doe je mee met een project van een coöperatie, dan heb je recht op een korting op de energiebelasting.

Er gelden de volgende spelregels:

- Je wordt lid van de coöperatie.
- Je woont binnen het postcodegebied van het zonnedak.
- Je investeert in minimaal 1 certificaat en maximaal je eigen verbruik.
- Je energieleverancier ondersteunt de regeling.
- Je woont in een koop- of huurwoning met een eigen elektriciteitsaansluiting.
- Je doet in principe voor 15 jaar mee.

Zie de website voor een toelichting op deze spelregels: www.zonopleiden.nl onder Meedoen/ Hoe werkt het.

Postcodegebied van het zonnedak

Het project zonnecentrale Sporthal Houtkwartier heeft als postcodegebied de postcodes 2311, 2312, 2313, 2315, 2316, 2321, 2332, 2333 of 2334.

Controleer of je energieleverancier de regeling ondersteunt

Het is belangrijk dat je energieleverancier de postcoderoosregeling ondersteunt. De belastingkorting wordt namelijk verrekend via de energierekening, dit is de belangrijkste manier waarop je de investering terugverdient. Heeft je energieleverancier afspraken gemaakt met Zon op Nederland, dan gaat alles automatisch. Zijn die afspraken er niet, maar ondersteunt je leverancier de regeling wel, dan vraag je de belasting zelf terug.

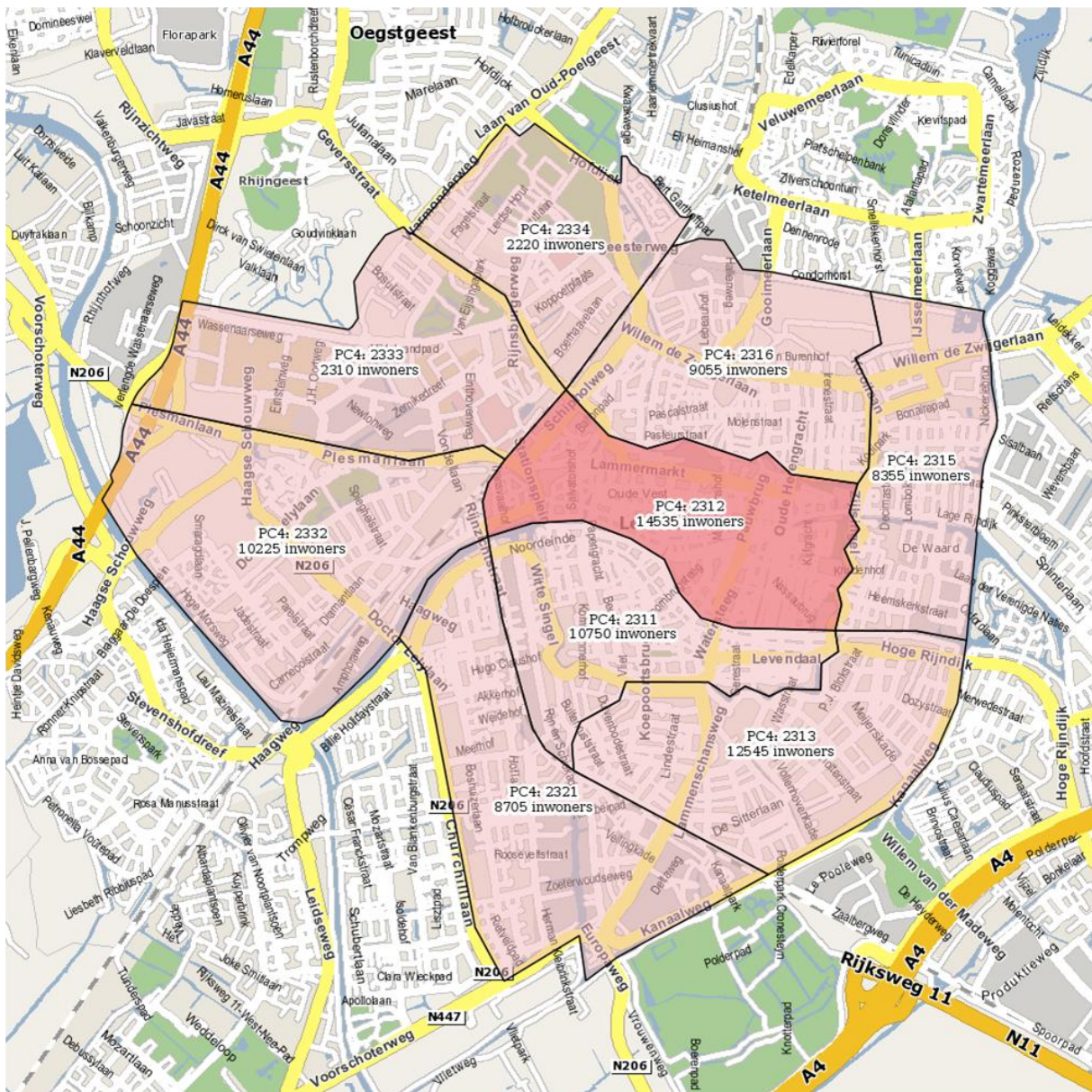
- Eneco, Engie, Greenchoice, NUON, OM/DE Unie of Qurrent? Je hoeft niks te doen. Deze leveranciers krijgen de gegevens van Zon op Nederland en verrekenen de energiebelasting met je energierekening.

Voor een volledig en up-to-date overzicht van de energieleveranciers die de postcoderoosregeling ondersteunen en op welke wijze verwijzen we naar de website: www.zonopnederland.nl/overzicht-leveranciers.

Werkt je energieleverancier niet mee? Dan kun je meedoen als je overstapt naar een van de leveranciers die wel meedoen. Wij raden dan een overstap aan naar Greenchoice. Dat levert namelijk extra voordeel op voor de coöperatie. Voor elke nieuwe klant die zich via de coöperatie aanmeldt, betaalt Greenchoice 35 euro per jaar aan de coöperatie. Alle deelnemers hebben daarmee voordeel.

Voor bedrijven gelden iets andere regels. Kijk op de website.

3 HET PROJECT

Figuur 1 Sportzaal Houtkwartier (Vennemeerstraat 1, 2334DE Leiden)

De zonnecentrale van Zon op Leiden wordt geplaatst op Sporthal Houtkwartier aan de Vennemeerstraat 1, 2334 DE Leiden, naast het Da Vinci College en het Driestar College. De sporthal is de thuishaven van BS Leiden, een van de grootste basketbalverenigingen van Nederland. De gemeente Leiden is eigenaar van het pand.

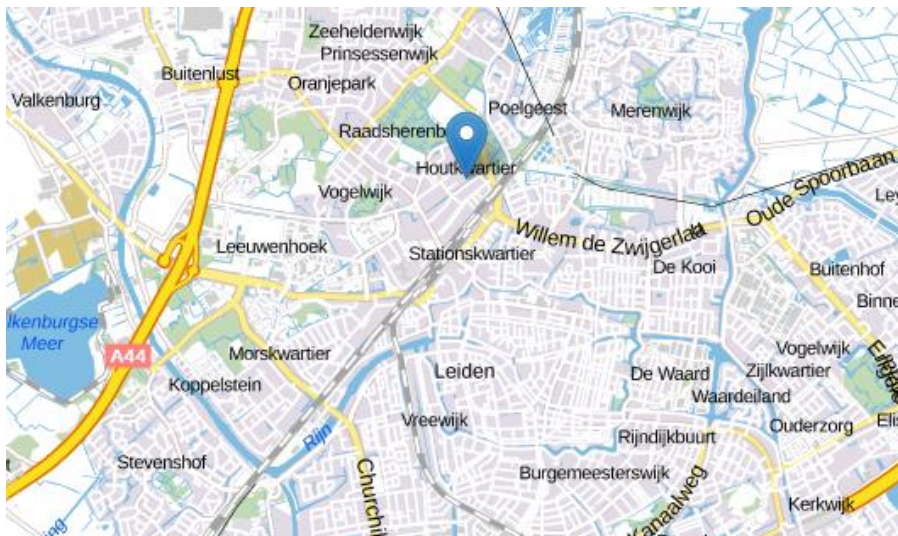
De gemeente stelt het dak beschikbaar

De gemeente stelt het dak beschikbaar aan de coöperatie voor de plaatsing van zonnepanelen van en voor stadsbewoners. Daarvoor wordt geen vergoeding gevraagd. Gemeente en coöperatie hebben een gebruiksovereenkomst ondertekend en zijn daarmee het volgende overeengekomen:

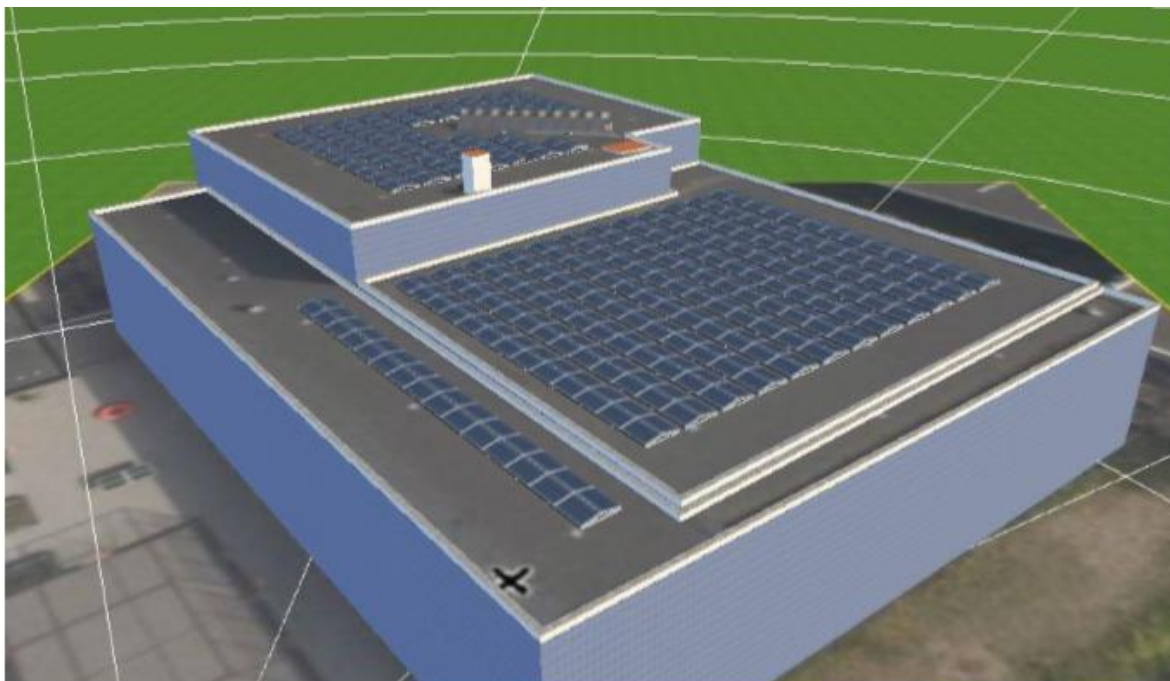
- De coöperatie kan minimaal 15 jaar gebruik maken van het dak.

- Deze periode kan met wederzijdse instemming worden verlengd met maximaal twee keer vijf jaar. Indien de gemeente de overeenkomst eerder wenst te beëindigen, dan wordt de coöperatie financieel gecompenseerd.
- De coöperatie is juridisch en economisch eigenaar van de zonne-installatie.

De dakconstructie is in 2017 beoordeeld door een erkende installateur en geschikt bevonden voor een zonne-installatie. Het totale dakoppervlakte is: 1540 m².

De zonne-installatie bestaat uit 504 zonnepanelen

Figuur 2 Overzicht van het dak vanaf het zuiden

Technische specificaties

Zonnepanelen	504 zonnepanelen Merk: Qcells Q.peak G4.1 300 Wp mono
Omvormers	5x SolarEdge SE25K 3 fase omvormers met 252 x p600 optimizers.
Aansluiting op het elektriciteitsnet	3 x 160A 100kVa (bestaande aansluiting van de sporthal, uitgebreid met meter voor teruglevering).

Nadere informatie is vastgelegd in de offerte. Deze is op te vragen bij Zon op Leiden.

Installateur Zon&Co

De installatie wordt geplaatst door Zon&Co, een Amsterdams installatiebedrijf voor advies, verkoop en installatie van zonnepanelen. Zon&Co heeft ruime ervaring met grotere zonprojecten.

Het bestuur van Zon op Leiden heeft samen met de projectbegeleider van Zon op Nederland een keuze gemaakt voor deze leverancier. Hieraan is een uitgebreid offertetraject vooraf gegaan, waarbij rekening gehouden is met productkwaliteit, kwaliteitscontrole tijdens plaatsing en na oplevering, de totale kosten over de levensduur inclusief onderhoud en vervangingen, garantiebepalingen, levering, trackrecord leverancier, service potentieel, regionaal opererend betalingsvoorwaarden en vertrouwen (gunningscriteria). Er is gevraagd naar de footprint en recycling mogelijkheden voor de zonnepanelen en specifiek voor Leiden is gevraagd naar een oplossing voor nestelende meeuwen.

Een goede naam en positieve referenties van collega coöperaties uit Amsterdam en Haarlem hebben zeker ook meegewogen.

Het programma van eisen, de offerte en het contract met Zon&Co is op te vragen bij Zon op Leiden.

 <p>www.zonenco.nl</p>	<p>Zon&Co bedrijf bestaat sinds 2008 en heeft enkele tientallen grotere installaties voor coöperaties, VVE's en bedrijven geplaatst, waaronder bijna 20 coöperatieve projecten voor Zon op Nederland. Het bedrijf is partner van de Rijksuniversiteit Leiden om de universiteitsgebouwen te voorzien van ruim 2.500 zonnepanelen. Zon&Co is lid van UnetoVNI, de brancheorganisatie voor technische installatiebedrijven, SEI (Stichting Erkend Installatiebedrijf) en van belangenvereniging Holland Solar en lid van Stichting Zonne energie Recycling Nederland. Het beschikt over een Zonnekeur certificaat, een onafhankelijke keurmerk voor installateurs van zonne-energie. Het bedrijf heeft 6 medewerkers in vaste dienst en 4 medewerkers die op urenbasis voor hen werken.</p>
---	--

Greenchoice koopt de zonnestroom

De elektriciteit van de zonne-installatie wordt de eerste 3 (of 5) jaar verkocht aan de energieleverancier Greenchoice. Zon op Leiden sluit een contract af bij de start van de bouw van de installatie (PPA; *power purchase agreement*). Dit heeft een looptijd van 3 (of 5) jaar en is tussentijds niet opzegbaar. Na deze periode kan de coöperatie een ander contract aangaan met een andere partij.

Het bestuur heeft offertes aangevraagd bij meerdere energieleveranciers. Greenchoice is als het meest gunstige naar voren gekomen, om de volgende redenen:

- Een relatief hoge kWh-vergoeding: 0,05659 (piek), 0,04281(dal) euro per kWh (mei 2018).
- Een vergoeding aan de coöperatie voor leden van de coöperatie die overstappen en klant worden van Greenchoice: 35 euro per jaar per klant.
- Ruime ervaring met postcoderoosprojecten en energievoöperaties, actieve ondersteuning bij de projectontwikkeling, projectadministratie en een positieve waardering door andere coöperaties.

De kWh-vergoeding wordt halfjaarlijks vastgesteld.

De offerte van Greenchoice is op te vragen bij Zon op Leiden.

	<p>Greenchoice is met rond 415.000 klanten de grootste 100% groene en tevens de 4e grootste energieleverancier van Nederland. De eigenaren van het bedrijf zijn de bedrijven Energie Concurrent (70%) en Eneco (30%).</p>
<p><i>“In onze ogen vormen lokale energieprojecten de basis voor een échte overgang naar 100% groene energie.”</i></p>	

Daarom 'poweren' we vol overtuiging tientallen lokale initiatieven en energiecoöperaties door het hele land. We geven kracht aan mensen die samen energie op willen wekken. Zo helpen we met het creëren van lokaal draagvlak en het werven van leden. We bieden de coöperatie een scherp inkoop tarief voor de stroom. We bedienen de klanten vanuit ons geprezen serviceteam en verzorgen de administratie, waaronder de jaarlijkse uitkering voor deelnemers aan postcoderoosprojecten. Met meer dan 50 aangesloten energiecoöperaties en een uitgebreid partnernetwerk bieden we onze kennis en ervaring om samen écht het verschil te gaan maken". (www.greenchoice.nl/zelf-opwekken/cooperaties/).

4 BUSINESS CASE: FINANCIËEL OVERZICHT VOOR DE COÖPERATIE

Figuur 3 Er zijn drie geldstromen: tussen de coöperatie en de deelnemer (eenmalige inleg, jaarlijkse uitkering, tussen de coöperatie en de energieleverancier (stroomverkoop) en tussen de deelnemer en zijn/haar eigen energieleverancier.

De coöperatie heeft met de volgende kosten en opbrengsten te maken:

Investeringskosten (eenmalig 2018)

De coöperatie investeert eenmalig in de plaatsing van de zonne-installatie. De investeringskosten omvatten de kosten voor de technische installatie (zonnepanelen, omvormers, kabels, aansluiting, de bouw- en montagekosten, e.d), kosten voor projectbegeleiding en voor het opzetten van de projectadministratie (door Zon op Nederland), kosten voor de notaris (recht van opstal) en onderzoekskosten (draagkracht van het dak).

Er is een post 'onvoorzien' opgenomen van ongeveer 4% van de certificaatprijs. We verwachten dit bedrag na de bouw van de zonne-installatie over te houden en voegen een deel daarvan toe aan de reserves (exploitatiebegroting) en/of keren een deel uit aan de leden. Dit gebeurt in overleg met de leden op de algemene ledenvergadering.

Andere eenmalige kosten, zoals voor de oprichting van de coöperatie, bijeenkomsten, communicatiemiddelen, website en andere overheadkosten zijn gefinancierd met subsidies van de gemeente en provincie. Het bestuur en leden van het kernteam werken op vrijwillige basis. Daarmee houden we de ontwikkelkosten relatief laag.

De investeringskosten worden 100% gefinancierd uit het ledenkapitaal, verworven met de uitgifte van certificaten. De leden krijgen de BTW terug via de coöperatie.

Exploitatie: inkomsten voor de coöperatie (jaarlijks, 15 jaar)

De belangrijkste inkomstenbron voor de coöperatie bestaan uit de verkoop van de zonnestroom aan de energieleverancier (voor de komende jaren: Greenchoice). Hoe de prijs zich de komende jaren ontwikkelt is lastig te voorspellen. Voor de begroting gaan we uit van een stabiele marktprijs. De verwachte jaarlijks opbrengst van de stroomverkoop is **6.700 euro** (bij een stroomproductie van 128.000 kWh per jaar).

Een tweede inkomstenbron bestaat uit de margevergoedingen van de energieleverancier. Deze inkomsten zijn afhankelijk van het aantal leden dat klant wordt bij Greenchoice. In de begroting schatten we het aantal leden dat klant is bij Greenchoice op 20. Hoe meer leden overstappen naar Greenchoice, hoe meer inkomsten voor de coöperatie.

Exploitatie: kosten voor de coöperatie (jaarlijks, 15 jaar)

Jaarlijks worden kosten gemaakt. Deze omvatten: kosten voor het meetbedrijf (meetdiensten), technisch onderhoud, administratie, verzekeringen, bank en een internetverbinding.

De administratiekosten zijn deels afhankelijk van het aantal deelnemers (75 euro per project, 5 euro per deelnemer, bij 60 deelnemers ongeveer 6 euro per deelnemer per jaar). Deze dekken de kosten voor het voeren van de noodzakelijke administraties die we uit laten voeren door Zon op Nederland. De verzekeringskosten voor schade, bedrijfsaansprakelijkheid en bestuurdersaansprakelijkheid en de bankkosten rekenen we toe aan het project. Zodra er meerdere projecten zijn gerealiseerd, kunnen deze kosten over meerdere projecten worden verdeeld. Zon op Leiden maakt gebruik van de collectieve afspraken met verzekeraars (onder de vlag van Zon op Nederland/ RescoopNL).

Er wordt jaarlijks een reservering gemaakt voor toekomstige uitgaven, waaronder kosten voor ontmanteling van de installatie na 15 jaar. Mocht een bedrag resteren aan het einde van de looptijd na ontmanteling en eventuele verkoop van de zonnepanelen, dan wordt het resterende bedrag uitgekeerd aan de leden. Met oog op de liquiditeit wordt minimaal een bedrag ter hoogte van de jaarlijkse kosten in kas gehouden (3.000 euro). Dit bedrag is begroot als investeringskosten en kan in overleg met de leden toegevoegd worden aan de exploitatiebegroting.

Algemene kosten voor de coöperatie

De subsidies van de gemeente (3.000 euro) en de provincie Zuid-Holland (9.950 euro) zijn/ worden gebruikt voor de opbouw van de coöperatie (oprichtingskosten, communicatiemiddelen, bijeenkomsten) en het zoeken naar geschikte daken. Hieruit hebben we ook een bedrag gereserveerd voor dekking van het ontwikkelrisico van toekomstige projecten (mocht een project niet doorgaan en er zijn al ontwikkelkosten gemaakt).

Voordeel voor de deelnemers

De leden van de coöperatie ontvangen jaarlijks naar verwachting circa 8 euro per certificaat uit het surplus van de coöperatie. Dit betaalt de coöperatie uit aan de deelnemers als opbrengsten uit de stroomverkoop. Het voornaamste voordeel voor de deelnemers bestaat uit de belastingkorting: 32 euro per certificaat. Dit ontvangen zij via hun energierekening; deze geldstroom loopt niet via de kas van de coöperatie. Zie in paragraaf 2, Aanbod.

Begroting: eenmalige investeringskosten (in 2018)

Kostenpost	euro
Zonne-installatie (zonnepanelen, omvormers bekabeling, aanpassing elektrische installatie, montagemateriaal, materiaalvervoer, arbeidsloon)	137.000
Overige kosten: aanpassing aansluiting (extra meetpunt, elektrische installatie),	3.200
Projectvoorbereiding: constructieonderzoek, notariskosten	1.400
Projectadministratie: inrichting systemen (Zon op Nederland) (uitgaande van 60 deelnemers)	2.400
Projectbegeleiding en-ontwikkeling (Zon op Nederland)	4.500
Reserve, onvoorzien	5.100
Totaal	153.600 euro
Kosten per certificaat (100% dekking investeringskosten)	300 (exclusief BTW)

Begroting: exploitatie (jaarlijks verwacht)

INKOMSTEN	euro per jaar
Stroomverkoop (bij gemiddeld 128.000 kWh per jaar)	6.700
Margevergoeding (uitgaande circa 20 klanten/ leden, 35 euro per klant)	700
Totaal inkomsten	7.400
KOSTEN	
Administratiekosten Zon op Nederland inclusief boekhouding, belastingaangifte	450
Bankkosten, verzekeringskosten (schade, bedrijfs- en bestuursaansprakelijkheid)	1.000
Meetdiensten Kenter (elektrische aansluiting), internetaansluiting voor monitoring (indien niet beschikbaar op locatie)	900
Technisch onderhoud	600
Reservering t.b.v. ontmanteling na 15 jaar (totaal 7000, voor 3000 gedekt door reserve uit investeringskosten)	250
Totaal kosten	3.200
RESULTAAT (inkomsten minus kosten)	4.200
Opbrengst per certificaat	8 euro per jaar

Let op, in deze tabel zijn afgeronde bedragen gebruikt.

5 RISICO'S

Aan de investering in het project (door middel van de aanschaf van certificaten) zijn risico's verbonden.

Aansprakelijkheid van coöperatie en leden

De rechtsvorm van de coöperatie is UA – Uitgesloten Aansprakelijkheid. Het financiële risico zal daardoor nooit hoger zijn dan het bedrag dat een lid heeft ingelegd in de coöperatie. Leden van de coöperatie kunnen daarom nooit op hun privé vermogen aangesproken worden. Het bestuur is verzekerd via een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering.

Marktprijs voor elektriciteit

De vergoeding voor de opgewekte stroom kan gedurende de looptijd van het project fluctueren. De inkomsten uit de stroomverkoop zijn afhankelijk van de marktprijs voor stroom (en van de jaarlijkse productie in kWh). De marktprijs wordt halfjaarlijks bijgesteld en is dus niet vast. Hierover valt geen voorspelling te doen. Een dalende stroomprijs leidt tot lagere inkomsten van de coöperatie en visa versa. De impact is relatief beperkt omdat het meeste voordeel behaald wordt door het verlaagde tarief op de energiebelasting.

Margevergoeding voor overstappende deelnemers

De vergoeding die de coöperatie krijgt als een van de leden overstapt naar de energieleverancier aan wie de stroom wordt verkocht (in dit geval Greenchoice), zorgt voor een extra bron van inkomsten voor de coöperatie. Deze inkomsten zijn onzeker. Het is mogelijk dat deze vergoeding wordt verminderd of afgeschaft in de komende jaren. Bovendien is niet zeker hoeveel leden willen of kunnen overstappen. Als alle leden overstappen op Greenchoice dan levert dat 4 euro per certificaat per jaar extra op (bovenop de inkomsten uit de stroomverkoop). In de begroting zijn we er nu vanuit gegaan dat 20 leden Greenchoice klant zijn.

Productgaranties en systeemprestaties

Met de installateur van de zonne-installatie zijn afspraken gemaakt over de garantietermijnen voor onderdelen van de installatie. De garantie op de zonnepanelen is 12 jaar, op de omvormer(s) 15 jaar. Er blijft een risico dat leverancier(s) van toegepaste producten hun garantieverplichtingen niet meer kunnen nakomen als gevolg van faillissement en dergelijke.

Schade aan de installatie

De installatie is verzekerd tegen schade, diefstal en vandalisme. De condities van verzekeraar SolarIF zijn in te zien voor alle leden. Daarnaast is een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering afgesloten in het geval er schade aan derden ontstaat als gevolg van het project. Schade gedurende het bouwproces is gedekt door de verzekering van de installateur.

De dakeigenaar wijzigt plannen

De coöperatie heeft een afspraak met de gemeente, de eigenaar van de sporthal, dat de coöperatie het dak van de sporthal voor 15 jaar kan gebruiken (mogelijk te verlengen met twee keer 5 jaar tot een maximum van 25 jaar). Mocht de gemeente, de overeenkomst eerder wensen te beëindigen, dan wordt de coöperatie gecompenseerd voor de gedeelde inkomsten. Deze afspraken zijn vastgelegd in de (dak)gebruiksovereenkomst en in te zien voor de leden.

Verhuizing buiten de postcoderoos

Bij een verhuizing buiten het postcoderoos-gebied vervalt het recht op het verlaagd tarief. Het certificaat kan tegen de restwaarde overgenomen worden door een ander lid. De coöperatie kan daarbij ondersteunen maar kan niet garanderen dat het certificaat een nieuwe eigenaar vindt.

Postcoderoosregeling (Regeling Verlaagd Tarief)

Om aanspraak te kunnen maken op de Regeling Verlaagd tarief is een beschikking ('aanwijzing') nodig van de Belastingdienst. Deze wordt aangevraagd voor het project voordat de opdracht tot bouw van installatie wordt gegeven. Als deze beschikking verkregen is, dan garandeert de wetgever het verlaagd tarief voor de volledige termijn van 15 jaar voor lopende projecten. Als de regeling stop wordt gezet dan vormt dat dus geen risico voor de lopende projecten. Zie verder: overheidsbeleid.

Verlaging van de energiebelasting

Het voordeel voor deelnemers is afhankelijk van de korting op de energiebelasting (en de btw op de belasting) en daarmee van de energiebelastingtarieven. Deze worden jaarlijks bijgesteld. Als het tarief voor belasting op elektriciteit toeneemt, dan neemt het voordeel voor deelnemers toe; het certificaat is sneller terugverdiend. Neemt het tarief af, dan neemt ook het voordeel af. Zie verder: overheidsbeleid.

Belangrijk: wijzigingen overheidsbeleid in 2020

Twee ontwikkelingen in overheidsbeleid zijn zeer relevant voor de financiële haalbaarheid van dit project: de voorgenomen vernieuwing van de postcoderoosregeling en de verlaging van het energiebelastingtarief.

- Op 15 juni 2018 heeft de Minister van Economische Zaken en Klimaat aangekondigd dat de regeling verlaagd tarief niet zal worden voortgezet na 2020. Hij wil de regeling vervangen door een terugleververgoeding. Op het moment van schrijven is nog niet bekend welke vorm de nieuwe regeling precies zal aannemen. Wel geeft de minister aan dat hij hecht aan actieve participatie van burgers in de energietransitie en dat hij streeft naar een nieuwe regeling met een terugverdiendtijd van niet meer dan zeven jaar.
- Tegelijkertijd is bij de onderhandelingen rond het Klimaatakkoord bekend gemaakt dat het belastingtarief voor elektriciteit de komende jaren zeer waarschijnlijk significant wordt verlaagd (in combinatie met een verhoging van het aardgastarief). Het idee is dat hiermee aardgasloze voorzieningen gestimuleerd worden. Dit is een onwenselijke situatie voor de

postcoderoosprojecten, omdat deze juist hun voordeel halen uit een korting op de elektriciteitsbelasting. De terugverdientijd van de certificaten wordt daarmee verlengd.

Wat betekent dit voor dit project?

Het is nog niet duidelijk wat de nieuwe regeling en de belastingverlaging voor bestaande postcoderoosprojecten gaat betekenen. Wij verwachten dat er een oplossing gevonden wordt voor gevolgen van de lagere energiebelasting en dat er een overgangsregeling komt voor bestaande projecten. Uitgangspunt – zo stelt de minister Wiebes - is dat deelnemers ook in de nieuwe situatie kunnen rekenen op terugverdientijden van gemiddeld 7 jaar. Beide veranderingen hebben de aandacht van de belangenbehartigers van de energiecoöperaties. Zij voeren gesprekken met de ministeries van Economische Zaken en Klimaat en Financiën die verantwoordelijk zijn voor de (nieuwe) regeling. Het bestuur van Zon op Leiden is daar nauw bij betrokken.

Het bestuur van Zon op Leiden heeft er vertrouwen in dat er een goede overgangsregeling komt en heeft besloten het project door te zetten. We raden iedereen uiteraard aan de nieuwe situatie zelf te beoordelen en op basis daarvan te kiezen of je mee doet. Wil je meer weten, neem dan contact met ons op.

Minister Wiebes in de Kamerbrief Stimuleringsbeleid lokale hernieuwbare elektriciteitsproductie (juni 2018). *“Ik ben voornemens om bij het vormgeven van het nieuwe stimuleringskader een gemiddelde terugverdientijd van circa zeven jaar als uitgangspunt te nemen”.*

6 MELDING AUTORITEIT FINANCIËLE MARKTEN

Deelname in een coöperatief zonproject wordt sinds eind 2017 door de Autoriteit Financiële Markten (AFM) gezien als een beleggingsproduct. Bij investeringen onder 5 miljoen euro is de aanbieder vrijgesteld van de prospectusplicht. Wel moeten de aanbiedingen vooraf worden gemeld bij AFM en zijn aanbieders verplicht gegevens te verstrekken aan deelnemers met gebruik van een informatiedocument (volgens het standaardformat van de vrijstellingsregeling). Dit is bedoeld om deelnemers te helpen om de kosten, risico's en het rendement van de belegging beter te begrijpen. Dit informatiedocument moet met de melding worden verstrekt aan de AFM. Aanbieders zijn daarnaast verplicht om de volgende vrijstellingsvermelding op te nemen bij alle reclame uitingen.

Let op! U belegt buiten AFM-toezicht. Geen prospectusplicht voor deze activiteit.

Zon op Leiden heeft het project bij AFM gemeld. Het informatiedocument dat daarbij is meegeleverd, is op de website te vinden. Het is een samenvatting van de informatie uit deze (voorliggende) brochure.

Deze informatiebrochure is geen 'prospectus' of 'informatiedocument' (in formele zin van de AFM). Het is bedoeld om potentiële deelnemers te informeren over de financiële aspecten van het project. Er kunnen geen rechten aan ontleend worden.

Zie: website AFM/ Vrijstellingsregeling prospectusplicht gewijzigd per 1 oktober 2017 voor Effectenuitgevende ondernemingen.

7 FISCALE ASPECTEN

Belastingopgave

De Belastingdienst beschouwt de certificaten als een investering. Dit betekent dat de deelnemer de waarde van de certificaten moet opgeven bij de aangifte inkomstenbelasting. De deelname valt onder box 3 voor sparen en beleggen bij de Aangifte Inkomstenbelasting (voorheen 'vermogensbelasting').

Er is geen box 3-belasting verschuldigd als het totale box 3-vermogen (bezittingen minus schulden) lager is dan de box 3-vrijstelling. Is het totale box 3-vermogen hoger is dan de vrijstelling dan is over de waarde van de certificaten 1,2% inkomstenbelasting verschuldigd. [opmerking: het geld voor de aanschaf van certificaten werd daarvoor waarschijnlijk ook al aangemerkt als box 3 vermogen, dus het betreft feitelijk een verschuiving van vermogen naar een ander doel].

Je kunt als ondernemer deelnemen. Er zijn dan regels over wanneer je het vermogen bij je privé- of ondernemingsvermogen kunt rekenen. Dat wordt hier niet verder uitgewerkt.

8 DE COÖPERATIE: ZON OP LEIDEN

Van burgerinitiatief naar coöperatie

Zon op Leiden is ontstaan als burgerinitiatief. De initiatiefnemers wonen in Leiden en zijn allemaal professioneel bezig met energie, klimaat en duurzaamheid. Ze zijn actief als wijkambassadeur voor de Leidse GaGoed campagne en/of werken in de energiebeleidssector. Ze hebben elkaar ontmoet via het lokale netwerk van mensen die bezig zijn met verduurzaming van de stad. Op 14 oktober 2016 hebben zij Zon op Leiden opgericht met als doel: opwekken van zonne-energie in de stad, samen met bewoners van de stad.

Waarom een coöperatie? Samen ondernemen voor een duurzame toekomst

Zon op Leiden is een coöperatie (rechtsvorm: 'coöperatieve vereniging'). Deze specifieke ondernemingsvorm is geschikt voor collectieve exploitatie van een zonne-installatie en andere vormen van duurzame energieopwekking. Dit gebeurt op vele plekken in Nederland.

We hebben voor deze vorm gekozen omdat we op deze manier met betrokken Leidenaren samen aan de slag gaan met de energietransitie. De leden van de coöperatie ondernemen samen, als collectief, vanuit gedeelde zakelijke en ideële doelen: bijdragen aan de verduurzaming van de energievoorziening van de Leiden, door exploitatie van een collectieve zonne-installatie.

Voorwaarde om gebruik te maken van de postcoderoosregeling is dat de installatie economisch en juridisch eigendom is van een coöperatie en dat de investerende deelnemers lid zijn van de coöperatie. De leden van een coöperatie hebben zeggenschap: elk lid heeft één stem in Algemene Leden Vergadering (ALV), ongeacht het aantal certificaten dat je hebt gekocht. In de ALV wordt besloten over de aanwending van de opbrengsten (of surplus) in de coöperatie.

Je wordt lid van de coöperatie als je meedoet met een zonnecentrale. Dit betekent dat we samen met alle andere deelnemers de coöperatie vormen. Samen bepalen we de koers. Overigens kunnen ook anderen die onze doelen een warm hart toedragen lid te worden van de coöperatie. Graag zelfs! Als niet-participerend lid heb je geen zeggenschap over de projecten, wel over de koers van de coöperatie.

Oprichting en bestuur

De coöperatie is opgericht door Jeroen Schrama, Jaap Stokking, Anne Marieke Schwencke, Antje Jordan en Alfons Ramb. Het bestuur bestaat nu (2018) uit: Jeroen Schrama (Voorzitter), Anne Marieke Schwencke (Penningmeester) en Jaap Stokking (Secretaris)

Figuur 4 De initiatiefnemers (oktober 2016)

We werken samen met Zon op Nederland

Zon op Leiden werkt samen met Zon op Nederland (ZoN), een krachtig landelijk samenwerkingsverband van bijna 60 zoncoöperaties (www.zonopnederland.nl). Sinds mei 2018 is ZoN samengevoegd met het netwerk REScoopNL van zon en windcoöperaties. ZoN ondersteunt bij de ontwikkeling van collectieve zonprojecten met de postcoderoosregeling, levert professionals voor de projectbegeleiding, het administratiesysteem en – diensten voor de verrekening van de opbrengsten.

Het bestuur en kernteam van Zon op Leiden doen veel zelf (op vrijwillige basis). Zodra er een geschikt dak beschikbaar is schakelen ze Zon op Nederland in. De projectontwikkeling vraagt om specifieke expertise en meer tijd dan door vrijwilligers is op te brengen. ZoN levert een ervaren projectbegeleider die er samen met vrijwilligers voor zorgt dat het hele project technisch, financieel en administratief in orde is. Daar komt veel bij kijken. Denk aan: de juridische afspraken met de dakeigenaar (gebruikersovereenkomst, recht van opstal), verzekeringen, de aanvraag en beoordeling van offertes bij installatiebedrijven en doorrekening van de businesscase. De projectbegeleider werkt in opdracht van het bestuur van Zon op Leiden en krijgt hiervoor een vergoeding. Deze kosten zijn onderdeel van de investeringskosten. ZoN levert daarnaast administratieve diensten aan Zon op Leiden waarmee we de kosten laag en de kwaliteit hoog houden.

Zon op Leiden is in 2016 lid geworden van ZoN en wordt door het bestuur vertegenwoordigd bij de ALV van ZoN. Sinds mei 2018 is Zon op Leiden lid van REScoopNL.

9 PARTNERS & PARTIJEN

De **gemeente Leiden** stelt het dak van de sporthal Houtkwartier kosteloos ter beschikking. Ook heeft de gemeente een startsubsidie verleend, waarmee we de coöperatie konden oprichten. Zon op Leiden helpt de gemeente om haar duurzaamheidsdoelen te realiseren.

De **provincie Zuid-Holland** heeft een startsubsidie verstrekt. Hieruit betalen we de website, informatiebijeenkomsten, de voorbereidingskosten van het eerste dak en dekken we het ontwikkelrisico.

Zon op Nederland is een coöperatie van coöperaties ZoN ondersteunt in de projectontwikkeling, levert administratieve diensten en zorg voor krachtenbundeling op landelijk niveau (collectieve afspraken met energieleveranciers en verzekeraars). Sinds mei 2018 wordt samengewerkt met **RescoopNL**, een landelijk samenwerkingsverband van zon- en windcoöperaties. Zon op Leiden is lid van Zon op Nederland (en RescoopNL).

Zon&Co is de leverancier en installateur van de zonnepanelen.

Greenchoice is een energieleverancier. Zon op Leiden verkoopt de opgewekte zonnestroom aan Greenchoice en sluit daarvoor een contract af. De coöperatie ontvangt een extra vergoeding voor leden van coöperatie die klant zijn bij Greenchoice (margevergoeding).

Liander is de regionale netbeheerder en contact voor de elektrische aansluiting op de locatie.

Kenter is het meetbedrijf dat verantwoordelijk is voor de bemetering en de aansluiting.

De Clercq Advocaten en notariaat voor juridisch advies, oprichtingsakten, gebruikersovereenkomst en recht van opstal voor het dak tussen Zon op Leiden en de gemeente Leiden.

DesignWise voor het ontwerp van de website.

Bepper Coaching ondersteunt Zon op Leiden met advies en teamtraining op maat.

HIER opgewekt is een landelijk kennisplatform voor lokale energie-initiatieven.

Energiek Leiden, de kraamkamer voor duurzame initiatieven in Leiden, is mede initiatiefnemer van Zon op Leiden. Zon op Leiden is ontstaan uit de samenwerking tussen wijkambassadeur Jeroen Schama en Energiek Leiden.

